

Enn 70 Mellikov

Enn Mellikov on sündinud 1. aprillil 1945. aastal Pärnus põliste pärnakate suguvõsas. Seal möödus ka kogu tema lapsepõlv ja kooliaeg. Poisikesena oli suviti tema lemmiktegevuseks karjapoisiamet, hiljem meeldis aega veeta raamatute keskel ning spordiväljakul. 1963. aastal lõpetas Enn Mellikov Pärnu 4. Keskkooli ja asus õppima Tallinna Tehnikaülikoolis vastavatud elektroonika erimaterjalide tehnoloogia erialal, mille lõpetas 1968. aastal.

Pärast ülikooli lõpetamist suunati Enn Mellikov tööle Tallinna Tehnikaülikooli füüsikalise keemia kateedrisse. Teadustöö kiirgustundlike materjalide keemia ja tehnoloogia vallas oli nii kandidaadikui doktoritöö aluseks. Kandidaaditöö “Kaadiumsulfiidi pulbrite rekristallisatsiooniprotsessi füüsikalise-keemilised uurinud” kaitses ta 1977. aastal Uurali Riikliku Ülikooli juures. Doktoritöö “Optoelektronika seadised A²B⁶ materjalide baasil” kaitses ta 1988. aastal NSVL TA Uurali Tahke Keha Keemia Instituudi juures ja temast sai tolle aja üks nooremaid teadusdoktoreid Eestis. Jätkus töö Tallinna Tehnikaülikoolis: 1987–1992 optoelektronika materjalide laboratooriumi juhataja, 1992–1997 pooljuhtmaterjalide tehnoloogia aseprofessor, õppetooli juhataja, alates 1997 pooljuhtmaterjalide tehnoloogia professor, õppetooli juhataja, 2001–2003 materjaliteaduse keskuse juhataja, 2003–2014 materjaliteaduse instituudi direktor. 2003. aastal valiti Enn Mellikov Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks.

Kogu akadeemik Mellikovi teadustegevus on seotud materjaliteadusega. Tema uuringud, mis on suunatud uute päikeseenergiat elektrienergiaks muundavate materjalide väljatöötamisele ja arendamisele, on olnud aluseks päikeseenergeetika kui globaalselt olulise alternatiivse energeetikavaldkonna alasele uurimistöele ja vastava koolkonna loomisele Eestis. Enn Mellikovi kõrghariduse labor on ainus maailmas, mis uurib päikeseenergia muundamise materjalina päikesepaneelides pulbrilisi materjale. Väljatöötatud tehnoloogiad ja võimalused nende alusel seadiste loomiseks erinevad oluliselt senistest kohmakatest ja kallistest tehnoloogiatest. Need on kaitsitud enam kui 60 patendiga. Suur kordaminek oli TTÜ spin-off firma Crystalsol OÜ (Eestis) ja Crystalsol GmbH (Austrias) loomine, mis arendab täiesti uut tüüpi madalate tootmiskuludega päikese-
patareisid. 2007. aastal alustas Enn Mellikovi juhtimisel tööd Põhjamaade päikeseenergeetika tippkeskus.

Nii Eestis kui rahvusvaheliselt tunnustatud teadlasena, suurepärase organisaatori ja rohke järelkavu kasvatajana on Enn Mellikov hinnatud mitmete otsustuskogude ning rahvusvaheliste konverentside programmkomiteede liikmena, Eesti esindajana rahvusvahelistes organisatsioonides, rahvusvaheliste ja riiklike teadusprojektide vastutava täitjana ja juhtkomiteede liikmena. Ta on olnud pikaajaline Eesti TA juhatuse liige, sihtasutuse Eesti Teadusfond nõukogu, ETAg-i hindamisnõukogu ja Riigi teaduspreemiate komisjoni liige. Enn Mellikov on olnud juhendajaks kümnetele magistri- ja doktoritöödele.

Kolmel korral on Enn Mellikovi tööd tunnustatud riigi teaduspreemiaga – 1985. aastal Eesti NSV teaduspreemia kollektiivi liikmena keemia alal, 1997. aastal Eesti Vabariigi teaduspreemia kollektiivi juhina loodusteaduste ja tehnika alal ning 2013. aastal teaduspreemia pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest. 2006. aastal autasustati teda Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.

Akadeemik usub, et päikeseenergeetikal on särav tulevik ja juba paarikümne aasta pärast domineerivad elektri tootmises päikesepaneelid.